

GÜNÜMÜZ FIKIH PROBLEMLERİ

KISA ÖZET

KOLAYAOĞ

1. Ünite— Günümüz Fıkıh Problemlerinin Çözümünde İlke ve Yöntemler

DİN, FIKİH VE HAYAT

Din

Din iki taraf arasındaki ortak ilişkiler bakımından da bu ilişkileri düzenleyen prensip, nizam ve yolun adıdır. Din niteliği gereği sadece Tanrı ve kul arasındaki bağ ve ilişkiyle sınırlı olmayıp, aynı zamanda insanın diğer insan ve varlıklarla ilişkilerini de içerir. Bu yüzden din genel anlamda insanın Tanrı, diğer insan ve varlıklarla ilişkilerini düzenleyen ve onlarla ilgili davranışlarının temelini oluşturan kurallar bütünüdür. İlahî dinin üç önemli unsur ve özelliği:

- 1. Gerçek din özü itibarıyla ilahî kaynaklı olup insanın kendi çabası ile ulaştığı beşeri bir olgu değildir.
- 2. Dinin muhatabı akıl ve irade sahibi insanlardır. Bu aynı zamanda dinin kişisel irade ve sorumluluğa dayalı bir tercih konusu olduğunu anlatır.
- 3. Dinin aşkın ilahî gerçekliklere olan içsel ve bireysel inanç boyutunun yanında insan hayatını bütünüyle kuşatan bir davranış ve aksiyon boyutu da vardır. Tanımda yer alan “hayırlı olana götürme” özelliği dinin bu işlev ve alanına işaret eder.

İslâm dini, insan açısından en yalın biçimiyle Allah’a inanma ve O’na ibadet etmekten ibarettir. İslâm bir tevhit dinidir. Bunun zorunlu bir sonucu olarak Müslüman kişinin kendi iç dünyası ve özel hayatından başka, diğer insan ve varlıklarla olan insanî ve hukuksal ilişkilerini de dinin özel ve genel bildirimlerine uygun olarak düzenlemesi şarttır. Bu da kişinin hayatın hangi yönü ve alanıyla ilgili olursa olsun bütün yapıp etmelerinde Allah’a ve O’nun emir ve yasaklarına karşı duyarlı ve sorumlu bir bilinçle hareket etmesini zorunlu kılar. Dolayısıyla bunları da dinden ve geniş anlamda ibadet kavramından ayrı düşünmek mümkün değildir. İslâm dininin aslî kaynağını oluşturan Kur’ân bütünüyle vahiydir. Dinin ikinci kaynağı konumundaki Hz. Peygamber’in sözleri ve uygulamaları da esas itibarıyla vahye dayanır.

3

Fıkıh ve İctihad

Dinî hitap, bu hitaba muhatap olan mükellef kişi bakımından farz, vacip, mendup, mekruh, haram, batıl, fasit gibi onun davranışlarını yönlendiren ve bunların dinî açıdan değerini ortaya koyan şer’î hükümler bütünü olarak anlaşılır ve yerine getirilir. Bunların tamamına *şer’î hükümler* veya *ilâhî hükümler* ya da *dinî hükümler* adı verilir. Şer’î hükümlerin dayanağını oluşturan Kur’ân, Sünnet ve diğer kaynaklara da *hükümlerin delilleri* veya *hükümlerin kaynakları* denilir. Fıkıh ilmi bir bakıma mükellefin eyleme dönük bütün davranışlarıyla, hayatın bütün pratikleriyle ilgili hüküm üretme faaliyetidir. Fıkıh terminolojisinde bu faaliyeti yürüten kişilere *fakih* adı verilir. Dinî hükümlerin bir kısmı sübutu ve delaleti açık olan naslarda kesin bir şekilde belirtilmiştir.

Bunlar kesin ve zorunlu bilgi ifade ederler. Fakihin bunlarla ilgili yaptığı iş, bunların anlam çerçevelerini tespit etmek ve onları belirli hüküm kalıpları içinde yeniden ifade etmekten ibarettir. Nasların büyük bir kısmı ise gerek delâletleri yani anlamları açısından, gerekse sübutu yani nakli açısından kesinlik taşımazlar. Bunlar bilgi değeri bakımından ilim değil zan ifade ederler. Bu naslardan hüküm çıkarmak daha büyük oranda aklî ve zihnî bir çabayı gerektirir.

Öte yandan naslar sınırlı, durmadan gelişen hayat olayları ise sınırsızdır. Ama insan hayatının hiçbir yönünün dinî açıdan hükümsüz bırakılmayacağı da yerleşik bir ilke olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla naslarda hakkında açık bir gönderme bulunmayan olayları naslara kıyasla veya dinin genel ilke ve amaçlarına göre çözüme kavuşturma, yani bu olayların bir şekilde dinle bağlantısını kurma zorunluluğu vardır. Bu işleme de fıkıh dilinde *ictihât* adı verilmektedir

Fıkıh ve Hayat

Fakihlerin zihnî üretimleri, gözlem ve tecrübe birikimleri, farklı zaman ve mekânlarda yaşayan toplumların hayatları, kültürleri ve gelenekleriyle de yakından bağlantılıdır. Bu özelliğiyle *fıkıh* beşerî aklın etkin rolü ve katkılarıyla ilahî hitap ile bireysel ve toplumsal hayat arasında anlamlı ve tutarlı bir bağ kurmaya çalışan, kısaca dinle hayat, nasla olgu arasında köprü vazifesi gören oldukça canlı ve dinamik bir ilmî faaliyet alanıdır.

FIKIHTA HÜKÜMLERİN DEĞİŞMESİ VE YENİ HÜKÜMLER

Toplumsal hayat sürekli bir değişim içindedir İslâm inancına göre dinin özü asla değişmez. Değişmeyerek insanlığın son dini, ilahî vahyin son halkası olarak kıyamete kadar görevini ifa edecektir. Kur'ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamber'in sünneti bu dinin değişmeden kıyamete kadar bâkî kalmasını sağlayan iki temel metindir.

Bu iki metnin bağlayıcılığı, Müslüman toplumların sağduyusu ve müçtehitlerin bu unsurlara bağlı kalarak ortaya koydukları çaba ve gayret, İslâm toplumlarında başlangıçtan bugüne kadar ortak bir kimlik, ortak bir gelenek, ortak bir dinî tecrübe ve ortak bir refleks oluşmasını sağlamıştır. Bunların bir kısmı dinî gelenekte *icmâ* olarak değerlendirilmiştir. İslâm'ın bir taraftan özünü ve safiyetini koruyup diğer taraftan durmadan değişen hayat realitesine uyum sağlama zorunluluğu ve yeteneği onun bazı hükümlerinde zamana, çevreye ve şartlara göre nisbî bir değişme olup olmayacağı meselesini gündeme getirmiştir.

Fıkıhta Hükümlerin Değişmesi: Fıkıhta dinî hükümlerin değişmesinden maksat, hakkında nas bulunsun bulunmasın herhangi bir konu ile ilgili soyut hüküm ya da uygulamada zaman içinde gözlenen değişiklikler ve farklılıklardır. Bu değişim hükmün neshi veya iptali anlamında olmayıp belirli şartlarda uygulanması istenen hükmün o şartlar oluşmadığı için uygulanmaması demektir. Şartlar eski haline döndüğünde önceki hüküm tekrar yürürlüğe girebilir.

Fıkıhın Değişme İle Bağdaşmaz Gözüken Özellikleri: Fıkıhın, hükümlerin değişmesine kapalı olduğu görüntüsü veren özelliklerinden en önemlileri onun amaç ve kaynak itibarıyla ilahî nitelikli oluşu, İslâm'ın kemâle ermiş ve ebedî yürürlükte kalmak üzere gönderilmiş bir din olması ve bütüncül ve gayeci bir özelliğe sahip bulunmasıdır.

1. Dinî hükümlerin ilahî nitelikli oluşu: Fıkıh, kaynak itibarıyla ilahî bir sistemdir. Fıkıhın birinci temel kaynağını oluşturan Kur'ân-ı Kerîm bütünüyle vahiy mahsulüdür. İkinci kaynak olan Sünnetin de vahye dayandığı, en azından vahyin kontrolüne tabi olduğu kesindir. Bu yüzden o da genel anlamda vahiy kapsamında değerlendirilir. Fıkıhın iki temel kaynağının vahiy oluşu, onun ve ondan çıkarılan hükümlerin de ilke olarak değişmez ve değiştirilemez oluşunu gerektirir.

2. İslâm'ın kemâle ermiş olması: İslâm dininin tamamlanmış, bütünlüğe ulaşmış, kemâle ermiş olması da hükümlerin değişmesine engel olarak gözüken hususlardan biridir. Kur'an-ı Kerîm'de bu husus, "Bugün size dininizi kemâle erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslâm'ı seçtim ve ondan razı oldum" (el-Mâide 5/3) ayetiyle ifade edilmiştir. Bu ve benzeri ayetlere göre din tamamlanmış olup onun hükümlerine eklemeler yapmak veya mevcut hükümleri başkaları ile değiştirmek İslâm'ın bu özelliği ile bağdaşmaz.

Fıkıhın Değişmeye Açık Olduğunu Gösteren Özellikleri

Fıkıhın değişmeye elverişli olduğunu gösteren özelliklerinin başında İslâm dininin evrenselliği ve hükümlerinin esnekliği gelmektedir.

1. İslâm dininin evrenselliği: İslâm, herhangi bir coğrafi bölge, zaman veya ırk ayırımı olmaksızın bütün insanlığa hitap eden bir dindir. Kur'ân-ı Kerîm'de İslâm'ın bu özelliğini anlatan birçok ayet vardır. Bunlardan bazıları şöyledir: "De ki: Ey insanlar! Şüphesiz ben, göklerin ve yerin hükümranı, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan, hayat veren ve öldüren Allah'ın **hepinize** gönderdiği bir elçiyim" (el-A`râf 7/158). "Ey Muhammed! Biz seni **bütün insanlara** ancak müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler" (Sebe' 34/28). Hz. Peygamber de daha önceki peygamberlere verilmeyip sadece kendisine bahşedilen beş özelliği sayarken "her peygamber yalnızca kendi kavmine göndedildiği halde, ben **bütün insanlara** gönderildim" demiştir (Buharî, "Teyemmüm", 1).

2. Hükümlerin esnekliği: İslâm'ın yükümlülük getiren hükümlerinin belirli ölçüde esnemeye elverişli bir yapıda olması esas itibarıyla onun evrensellik özelliğinin bir sonucudur. Hükümlerin esnekliğinden anlaşılacak bazı hükümlerin zamana, ortama ve şartlara göre farklı şekiller alabilme yeteneğidir. **Kolaylaştırma** İslâm'ın temel amaçlarından biridir. İslâm insanlara rahmet olarak gelmiş ve daha başlangıçta önceki dinlerde mevcut olan ağır yükümlülüklerin birçoğunu kaldırmıştır. Dinde aşırılığı iyi karşılamamış, değişik vesilelerle güçlüğü kaldırdığını, takat üstü sorumluluğun bulunmadığını, her şeyde zorluğun değil, kolaylığın esas olduğunu belirtmiştir. İslâm'da birtakım ihtiyaç, sıkıntı ve özürler sebebiyle bazı yükümlülüklerin hafifletilmesi, ertelenmesi veya öne alınması hatta gerektiğinde değiştirilmesi de kolaylık prensibinin bir gereğidir.

Zaruret ise fıkhîta "dinin yasak ettiği bir şeyi yapmaya veya yemeye mecbur eden durum" anlamında kullanılan bir terimdir. Zaruret ilkesi aslında kolaylık ilkesinin bir gereği olup ana yolun tıkanması halinde açılan servis yolu gibi geçici ve istisnâî çözümler getiren bir fıkıh aracıdır. Bu ilke İslâm bilginleri tarafından "Zaruretlar yasakları mubah kılar" şeklinde genel kural haline getirilmiştir (bk. **Mecelle**, md. 22).

Hükümlerde Değişmenin Alanı ve Sınırları: İslâm bilginleri fıkhî hükümlerde değişmenin ilke olarak mümkün olduğunu kabul ederler. Bu husus **Mecelle**'de genel ve olumsuz bir ifade ile "Ezmânın tağayyürü ile ahkâmın tağayyürü inkâr olunamaz" şeklinde ifade edilmiştir (bk. md. 39). muâmelât ve ukâbât gibi fıkhın ilgi alanının büyük kesitini oluşturan konuların içtihadında açık kısımlarında zamanla değişiklik gündeme gelebilir. Bu yüzden fıkhîta niteliği gereği değişmeye kapalı alanlarla ilke olarak değişmeye ve farklı biçimlerde yorumlanmaya müsait alanları birbirinden kategorik olarak ayırmak önem taşımaktadır. Bu ayırımda şer'î hükümlerin dayandığı illet ve sebeplerin akılla kavranılıp kavranılamayacağı önemli bir ölçüttür. İslâm bilginleri şer'î hükümleri bu bakımdan *taabbudî* ve *ta'lîfî* şeklinde iki gruba ayırmaktadırlar.

1. Taabbudî hükümler: Fıkıhta *taabbudî hüküm* kavramı, biri geniş diğeri dar olmak üzere iki anlamda kullanılmaktadır. Geniş anlamda taabbudî hüküm gerekçesi akılla kavransın veya kavranmasın içerisinde Allah hakkı bulunan her hükümdür. Bu anlamıyla taabbudî hüküm esasen ta'lîfî hükümleri de içine almaktadır. İster ibadet ister muâmelât alanında olsun bütün dinî yükümlülüklerin bu anlamda taabbudî bir yönü bulunmaktadır. Taabbudun bu anlamı, hükümlerde kıyas ve içtihadı başvurulmasına engel oluşturmamaktadır.

2. Ta'lîfî hükümler: Benzer şekilde *ta'lîfî* kavramına da ele alındığı bağlama göre farklı anlamlar yüklenir. En genel anlamıyla *ta'lîfî*, taabbudî olanlar da dâhil olmak üzere bütün şer'î hükümlerin belirli bir gayeye yönelik olduğunun kabul edilmesidir. Bu gaye, insanların dünyevî ve uhrevî yararlarını sağlamaktır. Hükümlerde böyle genel bir amacın bulunduğu konusunda İslâm bilginleri arasında önemli bir görüş ayrılığı yoktur. *Tabbudî* hükümler fıkhın değişime kapalı alanlarını, *ta'lîfî* hükümler ise genişletilmeye ve değiştirmeye elverişli alanlarını oluşturmaktadır klasik fıkhîtaki baskın eğilimi dikkate alarak şer'î hükümleri taabbudîlik açısından şu şekilde gruplandırmak mümkündür:

İnançla ilgili hükümler: Bunların taabbudî olduğu konusunda ittifak olup bunlarda herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Temel ahlaki değerlerle ilgili hükümler de bu kapsama dâhil edilebilir.

İbadelerle ilgili hükümler: Bunlar insanın Allah'la ilişkisini düzenleyen ve konuluş gerekçesi ve biçimleri akılla anlaşılmayan hükümlerdendir. Dinin aslından kabul edilen bu hükümlerin Allah nasıl emretmişse o şekilde yerine getirilmesi gerekir. İbadetler alanında yapılacak her yenilik bid'at ve sapkınlık olarak değerlendirilir. Ancak ibadetlerin uygulanmasında zaman, çevre ve şartların etkisiyle öze ilişkin olmayan bazı tasarruflar yapılabilmektedir.

Miktarlarla ilgili hükümler (Mukadderât): İslam dininde bazı hükümler belirli miktarlar ifade etmekte ve bunların bizzat Şâri` (Allah ve Resulü) tarafından belirlendiği kabul edilmektedir. Fıkıh terminolojisinde bunlara *mukadderât* adı verilmektedir. Miras payları, kadınların iddet günleri, hadler (ceza miktarları), kefaretlar, hayvanların boğazlanma şekli, zekât nisap ve oranları bu hükümlerin başlıca örneklerini oluşturur. Klasik fıkıh doktrininde bu tür hükümler de taabbudî kabul edilmiş ve kural olarak değişme sahası dışında tutulmuştur

Haramlar ve helaller: **Haram**, yapılması dinen kesin ve bağlayıcı bir ifade ve üslupla yasaklanan fiildir. Haram'ın karşıtı olan **helal** ise dinen izin verilmiş, hakkında şer`î bir yasaklama ve kısıtlama bulunmayan davranış ve onun dinî hükmünü ifade eder. Kur'ân-ı Kerîm'de bir şeyi helal veya haram kılma yetkisinin sadece Allah'a ait olduğu bildirilir

Muamelâtla ilgili hükümler: Fıkıh usulü açısından muamelatla ilgili hükümlerde asıl olan taabbud değil, ta`lîdir. Bu yüzden kıyas ve içtihadın en fazla işletildiği alan muâmelât alanıdır. Bununla birlikte klasik fıkıhta az da olsa bu alanlarda da taabbudî hükümlerin bulunduğu kabul edilmektedir.

Nevâzil Fıkıhı

Nevâzil, Arapça *nâzile* kelimesinin çoğuludur. Sözlükte "sonradan meydana gelen, insanlar için zorluk veya sıkıntı doğuran durum" anlamına gelir. Bu kelime, bir fıkıh terimi olarak klasik fıkıhta ve günümüzde sözlük anlamıyla bağlantılı bir şekilde birbirine yakın fakat içerik ve kapsam olarak birbirinden kısmen farklı anlamlarda kullanılmıştır. Kelimenin fıkıh edebiyatında kullanıldığı başlıca anlamlar şunlardır.

1. Nevâzil kelimesi, fıkıh tarihinin ilk dönemlerinde genel olarak yeni ortaya çıkan ve hakkında şer`î bir hüküm verilmesi gereken mesele ve olayları ifade etmek üzere kullanılmıştır. Fıkıh mezheplerinin oluşması ve kurumsal hale gelmesinden sonra bu kelime bazı mezheplerde anlam kaymasına uğrayarak daha dar ve teknik bir terim haline gelmiştir. Ama bazı fıkıh çevrelerinde bu terim, ilk anlamı büyük ölçüde korunarak günümüze kadar kullanılmaya devam etmiştir

2. Hanefi mezhebinde de nevâzil kelimesi belirli bir süre yeni ortaya çıkan fıkıh meseleleri için kullanılmıştır. Fakat Ebû Hanîfe ve öğrencilerini kapsayan ve *selef* adı verilen dönemden sonra bu mezhepte gerek fıkıh düşüncesi gerek edebiyat sahasında önemli değişiklikler olmuştur. Bu süreçte nevâzil kelimesi de Hanefî fakihlerin ortaya koydukları bir grup fikhî görüşü toplu olarak ifade eden özel bir terim haline gelmiştir.

3. Günümüzde Arapça üretilen çağdaş dinî literatürde nevâzil kelimesi ilk dönemlerdeki genel anlam ve içeriğine uygun olarak yeni ortaya çıkan ve dini açıdan çözülmesi gereken fikhî problemleri ifade etmek üzere yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Modern fıkıh çalışmalarında yaygın bir şekilde kullanılan *fikhü'n-nevâzil* (nevâzil fıkıhı) deyimini de fıkıh ilminin günümüz fıkıh problemlerini ele alan özel bir alt dalı olarak literatürde yerini almıştır.

GÜNÜMÜZ FIKİH PROBLEMLERİNİN OLUŞMA SEBEPLERİ

Her alanda yaşanan bu hızlı gelişme ve değişim birçok dinî problemi de beraberinde getirmektedir. Günümüzde klasik fıkıh geleneği içinde halledilmiş birçok meselenin yeniden ele alınması zorunlu hale geldiği gibi dinî açıdan çözümlenmesi gereken pek çok yeni konular ve problemler de ortaya çıkmıştır. Bunları belirli bir sayı, tür ve alanla sınırlandırmak da çok zordur. Yeni şartlar ibadet konularında bile bazı meselelerin yeniden ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

Örneğin ulaşım araçlarındaki gelişme ve yerleşim merkezlerinin büyümesi yolculuk mesafesi, namazların birleştirilmesi, uçakta ve otobüste namaz, mikat yerleri gibi meselelerin yeni şartlar ışığında yeniden ele alınmasını gerektirmiştir. Gök cisimlerinin hareketlerinin en ince detaylarına kadar hesaplanması, dinî günlerin ve vakitlerin hesapla tespiti tartışmalarını gündeme getirmiştir. Mal kavramında, ekonomik alt yapıda ve temel ihtiyaçlarda meydana gelen değişimler zekâta tâbi yeni malların ortaya çıkmasına ve zekât nisap ve oranlarının yeniden tartışılmasına neden olmuştur.

Günümüzün kökten değişen maliye, finans ve ticaret alt yapısı klasik fıkıh geleneğinde ele alınmayan birçok yeni kurum, kavram ve meseleyi fıkıhçıların gündemine taşımıştır. Modern şirket tipleri, bankacılık, yeni para sistemi, kıymetli evrak, faiz, kredi kartı, enflasyon, sigorta, yeni akit türleri bunlara örnek olarak verilebilir. Tarım toplumundan endüstri toplumuna geçiş, nüfusun çoğalması, köyden kente göç, geleneksel aile hayatı ve sosyal yapının değişmesi fıkıhın da ilgi alanına giren bir dizi ailevî ve sosyal problemi beraberinde getirmiştir. Günümüzde yeni bir mahiyet kazanan sanat, spor ve eğlence faaliyetlerinin dinî açıdan birçok sakıncalı yönleri bulunmaktadır. Bu problemlerin günümüz anlayış ve şartlarına göre tatmin edici çözümlere kavuşturulması çağdaş İslâm bilginlerini en çok meşgul eden konular arasındadır

GÜNÜMÜZ FIKİH PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜ

Temel Yaklaşımlar

Klasik fıkıh geleneğinin en belirgin özelliği belirli mezhepler temelinde üretilmiş olmasıdır. Fıkıh mezheplerinin ortaya çıkmasının ve belirli bir fıkıh mezhebine bağlanmanın burada ayrıntılarına giremeyeceğimiz tarihî ve fikrî temelleri vardır. Mezheplerin en önemli işlevlerinden biri kendi içinde tutarlı ve sistematik görüşler ortaya koymak, bu şekilde dinî vecibelerini yerine getirmek isteyen Müslüman bireyler için oldukça güvenli bir yol sağlamaktır. Ayrıca fıkıh mezhepleri hukukî ve sosyal ilişkilerde düzen ve istikrarı temin etme gibi çok önemli fonksiyonlar üstlenmişlerdir.

1. Modernist/tarihselci yaklaşımlar: Köken olarak Batı'ya ait olan bu yaklaşım her şeyin tarihe göre değiştiği ve tarihsel olanın evrensel olamayacağı temel düşüncesine dayanmaktadır. Bu anlayışa göre Kur'an ve Sünnet nasları da belirli tarihî şartların ürünüdürler ve bu bakımdan tarihseldirler. Evrensel ve bağlayıcı olan bunların amaçladığı ahlakî ve toplumsal ilkelerdir. Günümüzde öncelikle belli metotlarla bu ilkelerin neler olduğu tespit edilmeli, sonra da bunlar akıl ve bilimin ışığında güncel dinî meselelere uygulanmalıdır. Bu yaklaşım akıl ve bilimi naslara hâkim kıldığı için çok fazla kabul görmemektedir.

2. Yeni selefîci yaklaşımlar: Bu yaklaşım klasik fıkıh birikimi ve geleneğini büyük ölçüde yok sayan veya reddeden bir anlayışa sahiptir. Aslı kaynaklara dönüş çağrısını dillendiren ve ictihada aşırı vurgu yapan bu yaklaşım, fıkıh üretiminin ilk dönemlere gidilerek oradan yeniden başlatılması fikrini savunmaktadır. Ancak bu düşüncede olanlar her ne kadar ictihada özel bir önem verseler de nasların

lâfzî (literal) anlamlarına sıkı sıkıya bağlılığı öngörerek onların mana ve maksatlarını ihmal etmektedirler.

3. Gelenekselci/taklitçi yaklaşımlar: Bu yaklaşımların sahipleri, belirli mezheplerin fıkıh eserlerinde yer alan görüş ve açıklamaları çoğunluk itibarıyla evrensel ve değişmez hükümler olarak görürler. Bunların günümüz fıkıh problemleri için de yeterli çözümler sunduğunu, dolayısıyla yeni içtihatlarla çok fazla ihtiyaç olmadığını düşünürler. Bu kişiler yeni içtihat söylemlerine de büyük tepki gösterirler. Günümüzde bu anlayışın taraftarları giderek azalmaktadır.

4. Akademik yaklaşımlar: Bu yaklaşımlar da klasik fıkıh geleneğindeki yöntem ve görüşlere büyük değer verirler ve günümüz fıkıh problemlerinin çözümünde öncelikle bunlara başvururlar. Ancak kendilerini tek bir mezhebin metot ve görüşleriyle bağımlı saymayıp meseleleri gerektiğinde mezhepler üstü ve delil odaklı bir bakışla mukayeseli olarak ele alırlar

Temel Esaslar ve Genel Prensipler

1. Günümüz fıkıh problemlerine getirilen çözümlerin İslâm bilginlerinin üzerinde icmâ` ettiği ve İslâm ümmetinin başlangıçtan beri aynı şekilde uygulayageldiği temel esas ve hükümlere ters düşmemesi gerekir. Bunlar İslâm dinini sembolize eden ve *zarûrât-ı dîniye* adı verilen kesin emir ve yasaklardır.

2. Bu çözümlerin fitratı, yani Allah'ın koyduğu dengeyi ve yaratılışı bozmaması, insanın onur ve haysiyetini zedelememesi ve temel etik ve ahlakî değerleri ihlal etmemesi gerekir.

3. Güncel dini problemlere ilişkin doğru kararlar verilebilmesi için öncelikle ilgili olay veya meselelerin bütün yönleriyle çok iyi araştırılıp incelenmesi, bu konuda ihtiyaç duyulması halinde konunun uzmanlarından da bilgi alınması gerekir. Günümüzde pek çok mesele tek kişinin yetkinliği ve uzmanlığı ile halledilemeyecek ölçüde çok yönlü ve karmaşıktır. Bu yüzden bu meselelerin konunun uzmanlarının da katıldığı çeşitli toplantı ve kurullarda ortak akılla ve çok yönlü olarak ele alınması büyük önem taşımaktadır.

4. Bu problemlerin çözümünde her bir meseleyle ilgili özel delillerle birlikte dinin ana gayelerinin de göz önünde tutulması gerekir. Bu durum hem ilgili hükmün belirlenmesi hem de bunların somut olay ve olgulara uygulanması aşamasında geçerlidir. İslâm'da bütün dinî düzenlemelerin en temel amacı, insanlar için fayda sağlamak, onlardan zararı savmak ve dünyayı şerlerden temizlemektir. Buna fıkıh diliyle kısaca maslahatların temin edilmesi ve mefsetlerin giderilmesi denilmektedir.

Bireysel ve Kurumsal Çalışmalar: Dünyanın her yerinde sıklıkla güncel fıkıh problemleri üzerine panel, çalıştay, kongre gibi ilmî toplantılar düzenlenmeye, buralarda sunulan bildiri ve tartışmalar kitap haline getirilerek basılmaktadır. Diğer taraftan İslâm dünyasının birçok ülkesinde güncel dinî meseleleri görüşüp çözümler ve kararlar üretmekle görevli daimî araştırma merkezleri, fetva kurulları ve akademiler kurulmuştur. Biz burada bunlardan en fazla tanınan birkaç tanesi ile ilgili kısa bilgi vermekle yetineceğiz.

1. Mısır'da Ezher'e bağlı *İslâm Araştırmaları Akademisi*: 1961 yılında kurulmuştur. Farklı İslâm mezheplerini temsil eden elli üyeden oluşmaktadır. Bunların bir kısmı -yirmi üyeyi aşmamak üzere- Mısır dışındadır.

2. *Dünya İslâm Birliği Fıkıh Akademisi*: 1976'da Mekke'de kurulmuştur. Başkan ve vekili dışında yirmi üyesi vardır. 1978-1985 yılları arasında gerçekleştirdiği yedi toplantıda önemli konuları görüşüp karara bağlamıştır. Bunlar Akademi tarafından çıkarılan dergide yayımlanmıştır.

GÜNÜMÜZ FIKİH PROBLEMLERİ

3. *İslâm Konferansı Teşkilâtı Fıkıh Akademisi*: 1983 yılında İslâm Konferansı Teşkilatı'na bağlı olarak kurulmuştur. Merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde. Başlıca kuruluş amacı dünyanın her tarafındaki Müslümanların karşılaştıkları çağdaş dinî problemlere çözümler üretmektir. Akademide üye ülkelerin kendi ülkelerini temsil etmek üzere seçtiği ilim adamları aslî üye olarak yer almaktadır.

4. *Avrupa Fetva ve Araştırma Kurulu (ECFR)*: Avrupa'da yaşayan Müslümanların dinî ihtiyaç ve problemlerine çözüm üretmek üzere kurulmuş merkezi İrlanda'nın Dublin kentinde olan bir kuruldur. Kurul'un ilk açılış toplantısı 1997'de Londra'da yapılmıştır. Başkanlığını Yusuf el-Karadavî'nin yaptığı Kurul'un tüzüğünde asil üyelerin prensip olarak Avrupa havzasında ikamet eden ilim adamlarından seçilmesi, ayrıca gerektiğinde belli koşullarla başka bölgelerden de üye kabul edilmesi öngörülmektedir.

5. *Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu*: Diyanet İşleri Başkanlığı'nın en üst ilim, istişare ve karar organı olan kurul bir başkan ve on beş üyeden oluşur. Kurul bünyesinde çok sayıda uzman da görev yapmaktadır. Kurul yeni ortaya çıkan ve önem arz eden dinî problemleri zaman zaman gündemine almakta ve bunlarla ilgili kararlar üretmektedir.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/gunumuz-fikih-problemleri-ady212u?search=%C4%B0LH2002>